

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censuris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

Titvlvs XXIX. Ne clerici, vel Monachi secularibus negotijs se immisceant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

requirit ieiunium: quando quidem concedendo huiusmodi facultatem, vt etiam carnes, & oua huic privilegiato cibi quadragesimalis, & diebus ieiunij conuenientes sint, Papa concedere censetur.

TITVLVS XXXVII.

De immunitate ecclesiarum.

SYMMARIVM.

- 1 Gabellas personales, vel de rebus suis, clerici non debent.
- 2 Statutum vt confrater sine consensu fratris non possit confratrem in ius vocare, non est contra libertatem ecclesiasticam.
- 3 Index laicus extrahens aliquem ab ecclesia exempta incurrit poenam, nisi restituat.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 4.

Cum iure cōi canonico, clerici gabellas personales, seu portoria pro fructibus de suis hortis, arboribus & prædijs suis collectis, & amico alicui, vel domino, etiam extra territorium existentis dono transmissis, aut pro rebus proprijs, quas intra territorium suum vendunt, soluere non debeant, c. negociatorem, & c. eiiciens. d. 88. & toto tit. ne cleric. vel monachi, & l. 1. & 2. & toto tit. ff. & C. de don. Pa. lib. 1. cons. 6. & Dec. cōs. 1496. sed solum pro rebus, quas negociandi causa, aut alio cōtractu non gratuito extra territorium vendunt, cle. vlt. de censib. non pōt Respublica nouum pedagium imponere, ita vt ecclesiasticus dono mittens fructus aliquos etiam ad ecclesiasticos extra territorium, portorium seu pedagium soluere teneatur. Ita Nau. in Man. c. 17. nu. 201. Secus tamē si dolo, vel fraude excusandi portorium aliquod nomine doni mitteret, factū prius expresse, vel tacite pacto, vt is, cui mittitur, tantumdem, vel plus remittat nomine doni: cū fraus, & dolus nemini patrocinari debeant, c. Sedes Apostolica. de refer.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 6.

- 2 Statutum a Confratria factum, vt nullus confratrum alterum confratrem coram iudice seculari, vel ecclesiastico super temporalibus, vel spiritualibus conuenire possit, nisi de consensu Prioris dicte Confratriæ, sub pena expulsiōnis a Confratria. neque malum est, neque contra libertatem ecclesiasticam; eo quod in effectu nihil aliud quam consilium Apostoli, quod habetur 1. Corin. 6. continet: Absurdum autem est aliquid ab Apostolo cōsultum, contra libertatem ecclesiasticam ceteris; Nec; statutum illud quēquam ad illud seruandum astringit, nisi volentem intrare Confratriam, quam nemo intrare cogitur; neque alia poena Confratrem punit, quam quod esse desinat illius confraternitatis frater, nec aliquod contra libertatem ecclesie bona fide seruans, censuram vllam incurrit ex Innoc. in cap. nonerit, de sent. excomm. & Nau. in Man. cap. 27. num. 119.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alias 1.

- 3 Index laicus al quem ab ecclesia exempta extrahens, nisi captum ecclesie restituat peccatum, & poena contra sic extrahentes illatam incurrit.

TITVLVS XXXVIII.

De Ecclesijs ædificandis, vel reparandis.

Hic titulus deest in antiquis.

SYMMARIVM.

- 1 Pensionem habens super beneficio quando ad ecclesie reparationem tenetur.

DECISIO I.

Ex cons. vnico in Nouis, deest in antiquis.

- 1 Pensionem clericus super beneficio ecclesiastico, & fructibus eius, impositam habens, pro rata ad illius ecclesie reparationem tenetur, nisi pensio ita imposita fuerit, vt ab omni onere libera solueretur.

TITVLVS XXIX.

Ne clerici, vel Monachi secularibus negotijs se immisceant.

SYMMARIVM.

- 1 Clericus beneficiarius, nec presbyter, nec monachus, ius ciuile publice sine dispensatione legere potest.
- 2 Presbyter Doctoratum in iure ciuili assumens nullam poenam incurrit.
- 3 Beneficiatus, sacris, & monachos ars medica est prohibita.
- 4 Bannitis a consue Gregorius XIII. non obligat, sed solum illis fauere prohibet.
- 5 Clericus patrocinando poenam nullam incurrit, nisi mors, aut mutilatio sequatur.
- 6 Tutelam, & curam Minorum suscipere nec episcopus, nec sacerdos secularis cogitur.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 5.

- 1 Clericus beneficiarius, qui nec presbyter, nec Monachus est, sine vlla dispensatione ius ciuile publice legere potest, dummodo beneficia, quæ obtinet, nec dignitates, nec Personatus, nec officia sint; c. Multa. de præben. & c. super specul. Ne cler. vel Monach. cum clericis etiam in dignitate constitutis legum ciuiliū auditio tantum, & non prælectio prohibita sit, ex Nau. in Man. c. 27. nu. 16. Sed neque irregularitas ob prælectionem legum criminalium, neque propter Commentarios super illis compositos, sed tantum propter homicidium, vel mutilationem factam, ope consilio, vel auxilio ad id præstito, & ob eam præstationem consecuto, incurritur.

DECISIO II.

Ex cons. 2. in vtrisque.

- 2 Presbyter beneficiatus, dummodo leges ciuiles sufficienter calleat, Doctoratus gradum in iure ciuili sine incurso alicuius celsuratum, irregularitatis, aut sine amissione beneficii, assumere potest, vt ait Pan. in d. cap. super specul. Nec vlla opus est ordinarij licentia, quia eam ordinarius dare non potest; si tamen sine sufficienti scientia Doctoratum sumat, peccat quidem, ex Glo. in clem. 2. de Magistris, censuram tamen aliquam non incurrit.

DECISIO III.

Ex consil. 3. in vtrisque.

- 3 Clericus simplex, ordine sacro, & beneficio ecclesiastico carens licet officio, & arte medica vtens, non plusquam laicus medicus peccet; sacro tamen ordine insignitus, vel beneficium ecclesiasticum etiam non sufficiens victui honesto habens, eis vtendo peccat; cum officium seculare, cuius exercitium prohibetur clericis, & Monachis, vt colligitur ex toto tit. ne cler. vel monachi. & ex Concil. Trid. sess. 22. c. 1. de ref. exerceat, ita Nau. in Man. c. 25. num. 111. Nullam tamen censuram, aut irregularitatem ob solum artis medicæ exercitium, attentis solum iure communi incurrit, & nulla talis poena, nisi iure expressa sit, incurri solet, c. is qui. de sent. excomm. in 6. DE.

DECISIO IV.

Ex consil. 2. in utrisque.

Constitutio Gregorij XIII. contra Bannitos, quamvis clericos ad eos accusandos, denunciandos, & propalandos non obliget, cum huiusmodi denunciatio, & accusatio res periculosissima, & morti vicina sit, ad quam legislator clericos obligare non solet; cap. Erit autem. d. 4. & ait Nau. in Man. c. 27. nu. 196. Eorum tamen fautores, etiam si clerici sint, extra casus sacræ confessionis, & alios, in quibus iure naturali, vel diuino eis fauere tenentur, comprehendit.

DECISIO V.

Ex consil. 5. alias 6.

Clericus in quatuor tantum minoribus constitutus, & omni beneficio carens, vel etiam sacris initiatus patrocinando in causis, siue sint ecclesiasticæ, siue secularis, aut criminales, excommunicationem, aut aliam censuram non incurrit, neque etiam irregularitatem, dummodo ex suo patricinio mors, aut mutilatio membri non sequatur: cap. Sententiam sanguinis. ne clerici, vel mo-

nachi. Ita tamen patrocinando mortaliter peccat, si vel beneficium ecclesiasticum habeat, vel in sacris constitutus sit, etiam si beneficio careat, exceptis casibus iure permissis, cap. 1. de postulat.

DECISIO VI.

Ex consil. 1. in Nouis deest in antiq.

Tutela, & curam Minorum suscipere, nec episcopus, nec sacerdos secularis, multo que minus monachi suscipere tenentur, generaliter, C. de episc. & cler. & cap. generaliter. 16. q. 1. siue tutela sit legitima, quæ lege defertur; siue Dativa, quæ a iudice datur; siue testamentaria, quæ a testatore defertur. Poterunt nihilominus episcopi & presbyteri illam suscipere, si volunt, sine vllius alterius licentia, modo illam turpis lucri gratia, vel ob alium malum finem non suscipiant. Immo etiam & religiosus tutor curator, & testamenti exequutor esse potest, petita tamen & obtenta superioris licentia: cap. 2. de testamen. in 6. sed et si episcopus, presbyter, aut religiosus huiusmodi tutelam, & curam ob malum finem suscipiât, iuris tamen communis suspensionem ipso iure non incurrit, cap. peruenit, dist. 86.

Finis Libri Tertij.

DECISIONVM

CASVVM

CONSCIENTIÆ

Ex doctrina Consiliorum Martini ab Azpilcueta Doctoris Nauarri
collectarum.

LIBER QVARTVS.

TITVLVS I.

De Sponsalibus, & Matrimonio.

SVMMARIVM.

- 1 Matrimonium sine parcho contractum non valet, nec vim sponsaliorum habet.
- 2 Virginem nulliter ducens, & deflorans, an dotare teneatur, licet illa postea fornicetur.
- 3 Virginem pellicentem deflorans iure poli restituere non tenetur, quamuis iure fori condemnabitur.
- 4 Virginem sacratus, vel coniugatus sine deceptione deflorans, nihil restituere tenetur.
- 5 Matrimonium ex dispensatione contrahentes, negata copula, post commissionem ad dispensandum secuta, peccant, sed valet matrimonium.
- 6 Filij ex matrimonio nullo legitime contracto, & durante amborum, vel alterius coniugis ignorantia nati, sunt legitimi.
- 7 Papa leges suas, ac prædecessorum suorum, an reuocare possit, ac si late non fuissent.
- 8 Episcopus, quando super impedimento matrimonium dirimentibus dispensare valet.
- 9 Denunciations Matrimoniorum omnis ordinarius, etiâ Abbas remittere potest.
- 10 Matrimonium clandestinum ante Concilium Trid. contrahentes peccabant, sed validum erat.
- 11 Iudeus conuersus licitè cum ea contrahit, cum qua pater ante eius conuersionem coiuit.
- 12 Matrimonium nec verum, nec præsumptum est, si nec verba de presenti, nec copula interuenerunt.
- 13 Matrimonium coram parcho schismatico, non tamen declarato, & coloratum titulum habente contractum, validum est.
- 14 Papa ex causa dispensare potest, ut episcopus uxorem ducat.
- 15 Matrimonium sublato impedimento nouum consensum requirit.
- 16 Matrimonium contra formam dispensationis Papa contractum, est nullum.
- 17 Dispensatio ab vno coniugum alio ignorante impetrata, vtrique prodest.
- 18 Matrimonio diu absente, & ad mortem ægrotante, vxor alteri nubere nequit, nisi certo mortuum sciat.
- 19 Matrimonium fidei per procuratorem cum vna, & deinde per se cum alia contrahens, quid facere debet.

Ma-